

Commodore Plus/4, Mad Pascal i bitmapy

Tytułem wstępu

Ten artykuł jest małym uzupełnieniem artykułów **Carriona**, które ukazały się do tej pory na łamach portalu C64portal.pl, a mianowicie:

- [Grafika na C+4 – Sztuka nietajemna. Część 1 – kolory.](#)
- [Grafika na C+4. Część 2 – Bitmap Multicolor](#)

Polecam przeczytać i obejrzyć dołączone do nich materiały wideo.

Narzędzia

W artykule posłużę się:

- [Mad Pascal](#), [dokumentacja](#)
- [Multipaint](#)
- [plus4emu](#) lub inny emulator
- [apultra](#)
- [Exomizer](#)

No to jedziemy!

Impulsem do napisania tej notki było obdarowanie mnie przez Carriona i Bocianu grafiką, którą mam zamiar użyć zamykając swój testowy projekt na komputer Plus/4 (jakim jest gra [Tron +4](#)). Skoro stałem się szczęśliwym posiadaczem *obrazków* to pojawiło się pytanie jak je wyświetlić na komputerze z rodziny **C246**? Sprawa okazała się nader prosta :]

High-Resolution Bit Map

Z książki jaką polecam nakońcu artykułu wyjąłem następujące repetytorium:

\$FF06 Set bit 5 for bit-map mode.

\$FF12 Bit 2 determines RAM (0) or ROM (1). Bits 5-3 determine location of bit map (bits 15-13).

\$FF14 Bits 7-3 determine location of luminance/color memory (bits 15-11).

\$FF19 Border luminance and color.

The bit map displayed is determined by bit-map memory. The luminances of both colors are determined by color memory (normally \$0800-\$0BE7). Color for both colors is determined by screen memory (normally \$0C00-\$0FE7).

Przyda nam się też wyjątek z mapy pamięci dotyczący rejestru **TED**:

R#	Bit 7	6	5	4	3	2	1	0
6	Test	ECM	BMM	Blank	Rows	Y2	Y1	Y0
7	RVS off	PAL	Freeze	MCM	Columns	X2	X1	X0
12	-	-	BMB2	BMB1	BMB0	R-Bank	S1-9	S1-8
14	VM4	VM3	VM2	VM1	VM0	-	-	-

Otrzymałem od **Bocianu** bitmapę:

wczytałem do programu **Multipaint** i zapisałem jako `mp.prg` w formacie **Boticelli** czyli jako binarkę z dwubajtowym nagłówkiem `$0078` (co oznacza adres `$7800`) w której dane idą (w kolejności przy zachowaniu wielkości bloków) `1KB-1KB-8KB`:

- luminacja
- kolory
- grafika

Nagłówek będziemy pomijać bo sami zadecydujemy pod jakim adresem umieścić grafikę.

Program wyświetlający grafikę **HiRes** w języku **Mad Pascal** jest bardzo prosty i może wyglądać następująco:

- plik z zasobami `hgfx.rc`

```
LOG0 rcddata 'mp.prg' 2
```

- program główny `hires.pas`

```
{ $r hgfx.rc }
```

```
const
```

```
LOG0 = $5800;
```

```
var
```

```
SETBITMAP
```

```
: byte absolute $ff06;
```

```

SETMCOLOR                : byte absolute $ff07;
BITMAPADDR                : byte absolute $ff12;
VIDEOMATRIX              : byte absolute $ff14;
BORDER                   : byte absolute $ff19;

```

begin

```

SETBITMAP := SETBITMAP or $20;
SETMCOLOR := (SETMCOLOR and $40) or $8;

```

```
// (01011xxx) $5800 = 11 * $800;
```

```
VIDEOMATRIX := %01011000;
```

```
// (xx011xxx) $6000 = 3 * $2000; bit 2 set to 0 means reading from RAM
```

```
BITMAPADDR := %00011000 or (BITMAPADDR and %00000011);
```

```
BORDER := $3d;
```

```
repeat until false;
```

end.

Teraz krótkie objaśnienie co powyższy program robi:

- `LOGO rcddata 'mp.prg' 2` wczyta dane z pliku `mp.prg` z pminięciem `2` pierwszych bajtów pod adres przypisany etykietcie/stałej `LOGO`
- `{$r hgfx.rc}` dyrektywa dołączająca zadeklarowane zasoby
- `absolute` mapują zmienne na potrzebne mi rejestry układu **TED**
- `SETBITMAP := SETBITMAP or $20` ustawiam `6` bit tego rejestru na `1` informując komputer, że chcę zmienić tryb wyświetlania z tekstowego na graficzny, resztę bitów pozostawiam bez zmian.
- `SETMCOLOR := (SETMCOLOR and $40) or $8` zapamiętuję tylko 6 bit rejestru informujący nas o aktualnym systemie telewizyjnym PAL/NTSC i zapalam `3` bit aby mieć ekran o normalnej szerokości 320 pikseli.
- `VIDEOMATRIX := %01011000` ustawiam adres dla luminacji, która zaczyna się od miejsca wczytania naszego pliku `mp.prg` czyli od adresu `$5800`. Luminacja to blok o wielkości `1KB`, tyle samo zajmują kolory, razem `2KB`. Z tego tytułu granulacja pamięci dla *mapy kolorów* naszej bitmapy to `2KB` czyli szesnastkowo `$800`. Dzieląc nasz adres `$5800` przez `$800` otrzymujemy dziesiętnie `11` i taką liczbę wpisujemy binarnie `%1011` do rejestru `$ff14` ale zaczynając dopiero od jego `3` bitu.
- `BITMAPADDR := %00011000 or (BITMAPADDR and %00000011)` jak już pisałem blok poprzedzający dane grafiki poprzedzają dane luminacji i koloru wielkości `2KB`, stąd adres bitmapy to `$5800 + $800 = $6000`. Granulacja dla bitmapy to `8KB` czyli możemy dane umieścić w pamięci tylko co `$2000` zaczynając właśnie od tego adresu. Aby wyliczyć jaką wartość powinniśmy wpisać do rejestru `$ff12` musimy `$6000` podzielić przez `$2000` i zapisać wynik `%11` do rejestru także od `3` bitu. Bit `2` należy ustawić na `0` (zgasić) - to poinformuje układ **TED**, że dane

znajdują się w **RAM** a nie **ROM**. Ja jeszcze w powyższym przykładzie staram się zachować dwa pierwsze bity rejestru, które nie są związane z grafiką.

Teraz kompilujemy program (jak to się robi można samodzielnie doszukać w dokumentacji **Mad Pascal**, lub zapytać mnie na forum o szczegóły). Po uruchomieniu naszego programu powinniśmy zobaczyć:

Multicolor Bit Map

Teraz czas na grafikę Carriona, którą od razu otrzymałem w formacie **Boticelli**.

- plik z zasobami `mgfx.rc`

```
TRON_TITLE_SCREEN rcddata 'tron.prg' 2
```

- program główny `hires.pas`

```
{ $r mgfx.rc }
```

```
const
```

```
  TRON_TITLE_SCREEN = $5800;
```

```
var
```

```
  SETBITMAP : byte absolute $ff06;
```

```
SETMCOLOR           : byte absolute $ff07;
BITMAPADDR          : byte absolute $ff12;
VIDEOMATRIX         : byte absolute $ff14;
BACKGROUND          : byte absolute $ff15;
COLOUR1             : byte absolute $ff16;
BORDER              : byte absolute $ff19;
```

begin

```
SETBITMAP := SETBITMAP or $20;
SETMCOLOR := (SETMCOLOR and $40) or $18;
```

```
// (01011xxx) $5800 = 11 * $800;
```

```
VIDEOMATRIX := %01011000;
```

```
// (xx011xxx) $6000 = 3 * $2000; bit 2 set to 0 means reading from RAM
```

```
BITMAPADDR := %00011000 or (BITMAPADDR and %00000011);
```

```
BORDER := 0;
```

```
BACKGROUND := 0;
```

```
COLOUR1 := 1;
```

```
repeat until false;
```

end.

Jedyna istotna zmiana to zapalenie w rejestrze `$ff07` bitu `4` który poinformuje układ **TED**, że ma interpretować dostarczone dane jako multikolor.

Packer APL

Jak można sobie łatwo policzyć bitmapy zajmują **10KB** co dla komputera wyposażonego a **64KB** jest liczbą znaczącą, jeżeli byśmy w naszym programie jednocześnie chcielibyśmy trzymać kilka grafik to w postaci *surowej* moglibyśmy sobie pozwolić na ich niewielką liczbę.

W takiej sytuacji przychodzą nam w sukurs znane algorytmy pakujące dane jak: **deflate**, **lz4** czy **apl**. **Mad Pascal** dostarcza biblioteki do wszystkich jakie wymieniałem. My skorzystam z **apl**.

Logo **Mad Pascala** w postaci niespakowanej to jak już dokładnie już wiesz **10KB**, tymczasem po spakowaniu grafiki programem **apultra** otrzymujemy plik wielkości lekko przekraczającej **1KB!** :]

Jak się do tego zabrać?

Napier pozbydźmy się nagłówka z pliku **prg**, możesz do zrobić dowolnym edytorem, ja posłużę się programem **dd**:

```
dd if=logo.prg of=logo.bin bs=1 skip=2
```

teraz możemy spakować czyste dane graficzne:

```
apultra.exe logo.bin logo.apl
```

Dla tak *przygotowanych* grafik program w **Mad Pascalu** może wyglądać następująco:

- plik z zasobami `hgfx_apl.rc`

```
APLBIN rcddata 'mp.apl'
```

- program główny hires_apl.pas

```
{$r hgfx_apl.rc}
```

```
uses apilib;
```

```
const
```

```
  APLBIN = $3000;
```

```
  LOGO   = $5800;
```

```
var
```

```
  SETBITMAP           : byte absolute $ff06;
```

```
  SETMCOLOR           : byte absolute $ff07;
```

```
  BITMAPADDR          : byte absolute $ff12;
```

```
  VIDEOMATRIX         : byte absolute $ff14;
```

```
  BORDER              : byte absolute $ff19;
```

```
begin
```

```
  unapl(pointer(APLBIN), pointer(LOGO));
```

```
  SETBITMAP := SETBITMAP or $20;
```

```
  SETMCOLOR := (SETMCOLOR and $40) or $8;
```

```
  // (01011xxx) $5800 = 11 * $800;
```

```
  VIDEOMATRIX := %01011000;
```

```
  // (xx011xxx) $6000 = 3 * $2000; bit 2 set to 0 means reading from RAM
```

```
  BITMAPADDR := %00011000 or (BITMAPADDR and %00000011);
```

```
  BORDER := $3d;
```

```
  repeat until false;
```

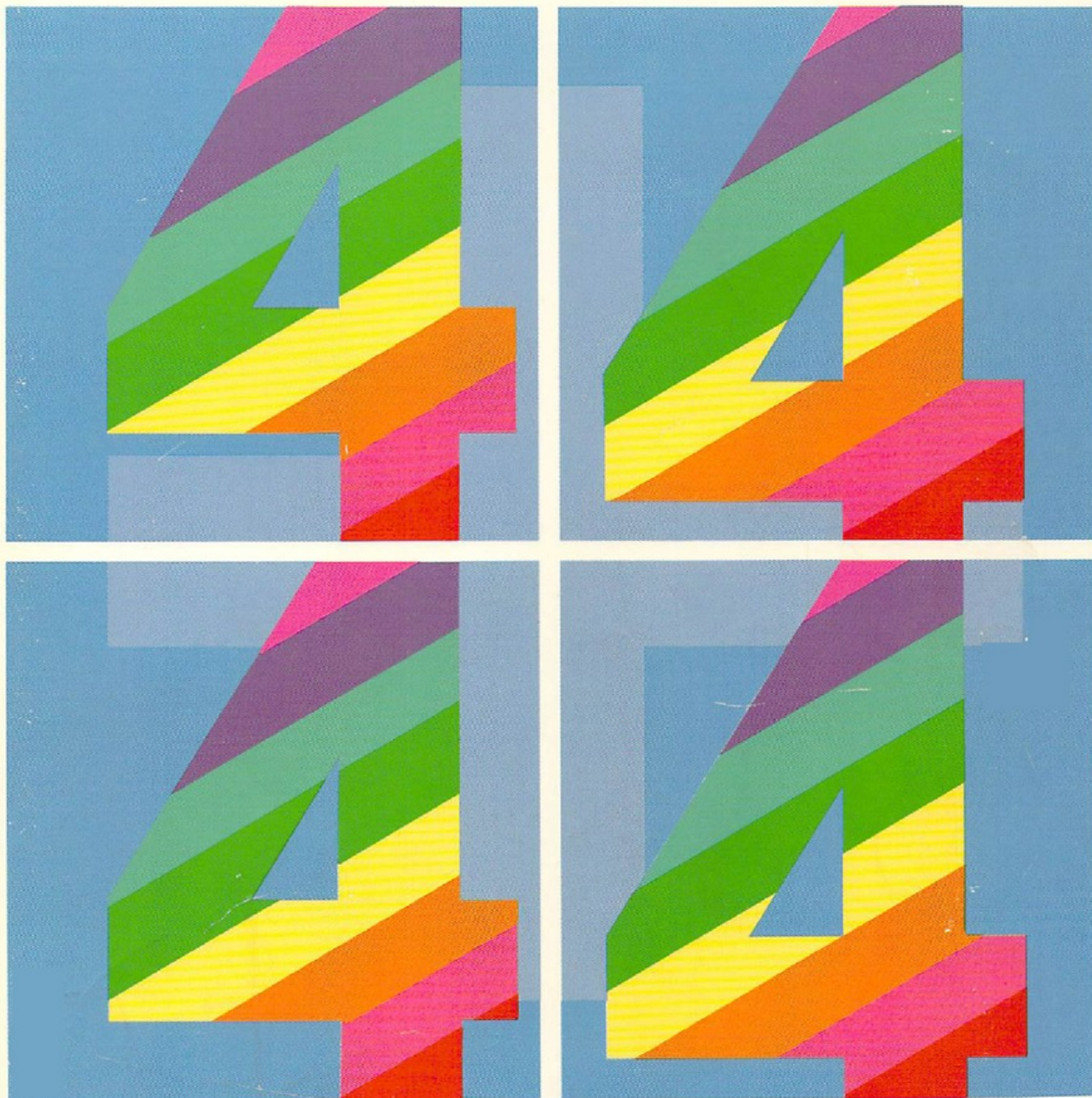
```
end.
```

Na koniec może nam się nie podobać, że wynikowy plik ma wciąż około 9KB, jest tak między innym dlatego że spakowane pliki dołączam od adresu '\$3000' a program główny jest krótki i zaczyna się około adresu \$1000. Kompilator przestrzeń między tymi adresami wypełni zerami. Dla treningu możemy spakować nasz **prg** jeszcze raz, tym razem **Exomizerem**:

```
exomizer sfx sys -n -t 4 -o hires_apl_exo.prg hires_apl.prg
```

i otrzymać plik wielkości 1,7KB.

Programmer's Reference Guide for the **Commodore Plus /4**

Cyndie Merten • Sarah Meyer

Aby w pełni zrozumieć niniejszy artykuł nieodzowne jest zapoznanie się z **rozdziałem 4** książki [Programmer's Reference Guide for the Commodore Plus 4](#)